

NAMN ATT MINNAS

HJALMAR MEHR

Hjalmar Mehr är mannen som höjer huvudstadens skatt med två kronor för att kunna lägga det gamla Stockholm i grus och spillror samtidigt som han gör sig till vad som målande kallats diktator över Östra Svealand. Trots detta är det tråkigt för en politisk motståndare att behöva porträttera honom. Han är nämligen personligen alldeles för trevlig.

Men vid närmare eftertanke — vittnar inte detta betraktelsesätt om en alltför snäv partipolitisk inställning? Om svart reaktionär otacksamhet? Man bör i stället vara glad för att det finns en och annan lika rolig rabulist som han.

Svensk politik blir allt fattigare på intressanta, amusanta och pittoreska personligheter. Det gäller inte minst om socialdemokratin. Detta är en svår förlust inte bara ur underhållnings-synpunkt; det innebär en fara för avslappning av det politiska intresset och utarmning av det politiska livet.

Till Hjalmar Mehrs heder må sägas att en sådan fara inte är aktuell så länge han är aktiv politiker. Han har förmåga att hålla intresset vid liv, han fånglar fantasin. I likhet med sin framlidne herre och mästare Z. Höglund skulle han kunna tänkas någonstans mitt i den larmande hopen på Berget, ungefär halvvägs mellan Robespierre och Marat, kanske som en sann *ami du peuple* något närmare Marat. Han skulle kunna egga barrikadkämparna tillsammans med Blanqui. Sida vid sida med Félix Pyat och Rigault skulle han kunna mana petro-

löserna till storms mot Tuilerierna och ge signal till Darboys avrättning. Han skulle ha kunnat vara bland dem, med vilka Lenin bildade folkkommisariernas första råd, han skulle kunnat biträda Karl Liebknecht och Rosa Luxemburg med organiserandet av spartakistupproret, han skulle prytt sin plats i Kurt Eisners galna bajerska sovjetrepublik. Det är mer än vad man kan säga om exempelvis talman Fridolf Thapper, undervisningsrådet Ragnar Lund eller ambassadör Inga Thorsson. Och väl är det, borde man kanske för skams skull tillägga.

*

Hjalmar Mehr är född 1910 och son till en judisk immigrant av östeuropeiskt ursprung, som var en uppskattad medarbetare i den socialdemokratiska pressen. Han tog studenten i Södra Latin 1930, jur. kand. vid Stockholms Högskola 1937 och förberedde under studenttiden sin politiska karriär som dynamisk och demagogisk ledare av de unga samhällsomsörtarna i socialdemokratiska studentförbundet. Efter tingstjänstgöring kom han år 1939 i stadens tjänst, där Z. Höglund med valfrändskapens instinkt snart fann användning för honom. Under åren 1941—45 var han Z:s sekreterare och därmed var hans lycka gjord i den stockholmska kommunalpolitiken. År 1945 gjorde Z. sin begåvade skyddsling till drätselkammerer, påföljande år till finanssekreterare, 1948 till personalborgarråd och 1949 till socialborgarråd. År 1950 efterträdde Mehr Z. som ledare av den

socialdemokratiska stadsfullmäktige-gruppen och år 1958 övertog han såsom den främste av de s. k. Z-buden — efter ett kortare borgerligt mellanspel — sin lärofaders och skyddspatrons gamla befattning som finansborgarråd. I denna egenskap, närmast att jämföra med en kommunal statsminister, styr han Stockholms stad med lika fast hand som Z. om kanske också med något mjukare handlag.

Det mjuka handlaget är nämligen utmärkande för Mehr, när han någon gång vill. Exempelvis när han blir intervjuad, då han kan utveckla hela den lekfulla, studentikosa charm, som lätt kan få en att glömma att han är en av de få tvättäkta jakobinerna i Sveriges politiska liv, en man som är lika farlig som han är rolig. Det behövs att man då och då kastar en blick på pennteckningen av Z. Höglund, som hänger vid skrivbordet i finansborgarrådets strömlinjeformade

arbetsrum — »en arkitekt har gått fram här» — för att erinra sig den saken. Ty när det behövs stoppar han den frygiska rödluan i fickan och iförd varken hatt eller mössa utan praktiskt lika barhuvad som den gode Guden skapat honom sitter han bakom sitt skrivbord i en attityd så gemyntlig att man nästan vill kalla den landsfaderlig. Fast egentligen är han ju bara en av stadens fäder, om än så mäktig att man har god lust att kalla honom stadens far — eller åtminstone lillefar.

Hans älskvärdhet är orubblig, t. o. m. om man angriper honom med hjälp av boken »Femtital» — författarnamn: Hjalmar Mehr. Han behöver heller inte oroa sig. Denna antologi — en hyllning på 50-årsdagen — är en samling mycket läsvärda uppsatser och mycket underhållande tal. Mehr är inte bara beläst — tänk bara på Gibbon, fast han nog intresserar

sig mer för franska revolutionen än romarikets nedgång och fall — han är dessutom spirituellt, låt vara ibland taget bara ett komprometterande dokument i hela samlingen: ett alldeles onyanserat hyllningsanförande på Kommunistkinas nationaldag. Mehr har varit en flitig gäst hos Mao och talet vittnar om att han alltjämt bibehållit sina studentårs klockarkärlek till proletarietets diktatur, den dikta-
 tur, som leder fram till 1984.

*

Det värsta är att han, det medger motvilligt även motståndarna i Stads-
 huset, på det hela taget skött sig bra som finansborgarråd, klarat låneverksamheten — trots heta duster med partivännerna Asbrink och Sträng — varit framme med staförslagen i god tid och fört en framsynt markförvärvspolitik för stadens räkning. Sedan kan man ju tycka vad man vill om vad vallöftesbubblan på Järvafältet eller att han räddat Folkets Hus-byggets finanser genom att till dess hörsal, en av de mest teaterfientliga lokalerna i Sverige, förlägga Stockholms Stads-
 teater. Ingen annan än teaterstyrelsens ordförande, riksbibliotekarie Uno Willers, skulle kunnat komma på idén att av denna anledning förlikna Mehr vid en vår tids Gustaf III.

Att det är tämligen fridfullt i Stads-
 huset beror, om man får tro Mehr, inte på att oppositionen blivit snällare, utan att den politik, som förs tar hänsyn till oppositionen och inriktar sig på samarbete! Huvudsaken är att man kommer till resultat. I kommunalpolitiken skall man inte vara beroende av prestige vare sig det gäller formuleringar eller ståndpunkter, man skall vara lyhörd för vad andra har att komma med och visa tolerans, försäkrar Mehr troskyldigt. På det sättet kan man nå fram till samlande lösningar. Och så skall man vinnlägga sig om att söka skapa en

atmosfär av trivsamhet och trivsel, ha lite kul tillsammans. Man kan vara elak ändå, säger Mehr.

Jojo. Åtminstone vad gäller den sistnämnda punkten är motståndarna redo att intyga att han lever som han lär. Man träder ingens ära för när, om man säger att Hjalmar Mehr är Stockholms stadsfullmäktiges i särklass inte bara skickligaste utan också mest sarkastiske polemiker.

*

Planering och rationalisering anser han vara det viktigaste i den kommunala verksamheten. »I murkna grenar på vinträdet stam, bort med eder!» utropar han med gammaltestamentligt patos. Uttrycker man en viss oro för att planeringen och rationaliseringen går ut över Stockholms skönhetsvärden, bedyrar Mehr nästan snyftande att dessa värden ligger honom som gammal stockholmare varmt om hjärtat. Dem måste vi slå vakt om, men då måste allmänna opinionen inte låta sig »passiviseras av en liten krets kommunalmän och tekniker». För att komma från den, som står i spetsen för denna lilla krets, låter det nog för bra för att vara sant.

Frågar man om Mehr inte skall ta steget från kommunalpolitiken till rikspolitiken, förklarar han att det kommunala är trevligt och att han trivs med jobbet. Man får se resultat, får vara med om att ens arbete bär frukt och Mehr uppger sig bara ha planer för den kommunala välfärden, inte för sin egen. Därvidlag är han bohem, påstår han — varvid man kanske inte alldeles skall glömma att borgarråden är avsevärt bättre både avlönade och pensionerade än statsråden. Förresten tycker Mehr att det är en ovanligt bra regering vi har just nu. Men också om den tilläventyrs inte skulle bli bättre, skulle den otvivelaktigt bli roligare med Hjalmar Mehr.

G. U.

Förtrogen med alla valörer

Handelsbanken är inte bara förtrogen med vitt skilda myntslag världen över. Vi känner också till de skiftande valörerna i dagens komplicerade utlandsmarknad — tack vare våra världsomspännande bankkontakter. Genom dem fångar vi dagligen upp en mängd ekonomiska informationer, som kan vara Er till värdefull hjälp.

Vår utlandsinformation och betalningsförmedling är en viktig del av de företagartjänster Ni kan dra fördel av som kund i Handelsbanken. Rådfråga därför gärna våra utlandsavdelningar. Om vi inte redan har den pusselbit som gör bilden av Er utlandsmarknad komplett så skaffar vi den. Närmaste Handelsbankskontor hjälper Er!

**FÖRENKLA
FÖRRÄNTA
FÖRBÄTTRA**
med Handelsbankens
företagar-
tjänster

HANDELSBANKEN

— 470 kontor över hela landet